

OBSAH.

Duševěda §. 1—114.	str. 1—224.
Úvod §. 1—36.	str. 1—41.

Zkušenost a rozumování o zkušenosti co jediných dvě pramenů lidského vědění §. 1. Dvojitý druh zkušenosti: vnější a vnitřná §. 2. Nesrovnatelnost vnější a vnitřné zkušenosti v příčině jich předmětů. Přírodověda a duševěda. §. 3. Duševěda empirická; její principie i metoda §. 4. Čtvero zdrojů empirické duševědy: vlastní pozorování sama sebe, vlastní pozorování o jiných, cizé pozorování vlastní, pozorování cizé o jiných §. 5. Extensivnost co ráz zjevů zevnějších, intenzivnost co ráz stavů duševních §. 6. Tělesnost a duševnost člověka. Jelikož jsou dle svých zjevů prostě nesrovnatelný, musí se vykládati z bytných základův, povah naprosto různorodých §. 7. Doklady k nesrovnatelnosti tělesných a duševních stavů §. 8. Jednoduchost a nehmotnost co obzvláštná povaha psychické bytosti §. 9. Vědomí a jeho totožnost a nepřetržitost §. 10. Jeho jednota §. 11. Důkaz z totožnosti vědomí, že základ psychických stavů sám trvati musí po celý život totožným; pročez nelze, aby ve hmotné člověka stránce spočíval §. 12. Důkaz z jednoty vědomí až sebevědomí, že bytost psychická musí býti přísně jednoduchá. §. 13. Vzájemná souvislost duševních a tělesných stavů §. 14. Pokusy o výklad souvislosti té se stanovíšť dualismu, spiritualismu, materialismu, monismu a monadismu. Duše a duch. §. 15. Přísnější omezení pojmu vzájemnosti těla a duše §. 16. Pocit a pohyb §. 17. Tělo co prostředník, mezi zevnějškem a duší v příčině pocitů i pohybů §. 18. Nervy. Soustava cerebrospirální a gangliová §. 19. Psychický význam soustavy gangliové §. 20. Mozek §. 21. Mícha §. 22. Nervy sensitive a

*

VIII

motorické §. 23. *Dvojúkon* nervů z míchy. Zákon Bellův. §. 24. Nutnost *nepřetržitého* spojení nervu s centrálním orgánem §. 25. *Centrálné* popudy motorické. Pohyby *reflexné* §. 26. *Svaly*, jich *druhy* a *zákonitost* při jich úkonech §. 27. Vykonaný pohyb co zdroj zvláštných t. *svalových* pocitů §. 28. *Specifické energie* jednotlivých nervův; *adaekvatná* i *neadaekvatná* dráždidla §. 29. „*Psychologická cena*“ těla §. 30. *Povšechné vlivy* vzájemné působivosti těla a duše v příčině individuálních obzvláštností §. 31. *Naturel* §. 32. *Temperament* §. 33. *Výraz* zevnější oka, obličeje až celého těla co zrcadlo stavů vnitřních §. 34. *Fysiognomika* a *frenologie* §. 35. *Rozvržení* stavů duševných na *tré tříd*: představy, city, snahy §. 36.

Oddíl první.

O představách §. 37.—104. str. 41—174.

Rozdíl *logické* a *psychologické* úvahy o představách §. 37. Původné, elementární či jednoduché a představy složité §. 38. Dvoji význam názvu: *smyslová představa* §. 39. *Pocity* co představy elementární; jich *obsah* i *síla*. *Psychofysický* zákon §. 40. *Tón* pocitů §. 41. *Světlost* pocitů a *jasnost* jich skupenin §. 42. *Roztrídění* pocitů na *smyslové* a *tělesné*. Při každé třídě třeba vytknouti *povahu orgánu*, *fysiologický výkon* a *psychickou povahu* vzniklého pocitu §. 43. *Pocity čichu* §. 44. *Pocity chuti* §. 45. *Pocity hmatu* §. 46. *Pocity sluchu*. *Akustická* povaha lidské *mluvy*. §. 47. *Pocity zraku* §. 48. *Pocity tělesné* v *jednotlivých údech* umístěné §. 49. *Co zvláštný* jich druh *pocity svalové* §. 50. *Pocity tělesné povšechné*, (vitální) §. 51. *Nemožnost* vikariatu smyslů, jelikož každý nerv svou *zvláštnou* vyniká energií §. 52. Přejít od představ elementárních k zákonům jich *vzájemného se-družení* (associace) Vládnouť pak tu jediné *dva* základné zákony: zákon *současnosti* a z. *posloupnosti* §. 53. Zákon současnosti při představách *jednoduchých* obsahů *totožných* §. 54. Při představách jednoduchých, obsahem *rozličných* (disparátních) §. 55. Při představách jednoduchých, obsahem *protivných*. *Psychologická protiva* a *kontradiktorický spor* logický. *Pojem zabavení* §. 56. *Míra* zabaveného představování při *úplné* protivě a při protivách *neúplných* §. 57. *Velikost podílů*, jež vypadají ze zabavení na *jednotlivé* z působících představ. *Matematické znázornění* zákonův o zabavení §. 58. a) *Obsah vědomí* a *obsah myslí*. *Vědomí* jest *úzké* avšak *hbité*. *Vliv hromadného působení* četných slabých dojmů. *Výjevy* při *spaní*. §. 58. b) *Dokonalé* a *nedokonalé splynutí* představ §. 59. Zákon o *současnosti* přenešen na představy *složité* nejprv při představách *téhož* obsahu, pak při *rozličném* obsahu a posléz při představách *navzájem protivných* §. 60. *Pojem posily* a *míra* posil, již sobě před-

stavy sdružené nazvájem poskytují §. 61. Význam posil pro osudy představy. Výklad *kontrastu*. Rozdíl psychologického života při *zvířeti a člověku* v příčině posil. *Zdánlivé* zabavování disparátných představ. §. 62. Zákon *posloupnosti*. Řada. Její dvojúkon dle obou opačných směrů. *Délka* řady. Příklady §. 63. Řady z představ *jednoduchých* a z představ *složitých*. Řady *sdružené* buď dle současnosti (souběžné řady) buď dle posloupnosti (řada rozčlánkovaná.) Řady *křížové*. *Osnova* z řad představ. Význam řad v příčině *posil*. §. 64. — *Vybavení* (reprodukce) představ : *bezprostředné* a *prostředné* §. 65. Vybavení představ co *stoupání* představ oproti zabavení co *klesání*. Zákon *stoupání* představ. *Cíl*, k němuž na nejdále lze se ji vynést §. 66. Vybavené představy jeví se *svornějšími* původných, jelikož vybavování jest *nenáhlé* a zřídka kdy *úplné*. Zda se *disparátné* představy navzájem vybavují? §. 67. Zákony vybavení *prostředného* a) při *srostlinách* b) při *řadách*. Význam řad a osnov řad k zachránění představ před zabavením. *Jistota* vybavení §. 68. *Vzpomenutí* a *zapomenutí*. Výklad *snu*, *mluvy* a *tropů* ze zákonův reprodukce §. 69. *Paměť* a její druhy §. 70. *Obraznost* a její druhy §. 71. *Přechod* k *nazírání* a *vnímání* §. 72. *Představování ve formě časové*. Zákon *řady časové*. Příklady. §. 73. *Prázdna* řada časová; bez začátku i konce co *pouhý proud* časový. *Věčnost*. *Individuálně neurčitosti* při *pojmu* času §. 74. *Měření* času a) *plynoucího* b) *uplynulého* §. 75. *Příčinný svazek*. *Minulost*, *přítomnost* i *budoucnost* §. 76. *Představování dle formy prostoru*. Zákon *řady prostorné* §. 77. *Rozdíl* řady časové a prostorné. *Čára*, *plocha* a *tělesný prostor*. *Individuálně neurčitosti* při *pojmu* prostoru. §. 78. *Hmat* a *zrak* co *smyslové prostorotvorní* a) *bez ohledu* k jich *pohyblivosti* b) *vzhledem* k ní §. 79. „*Lokální známky*“ při *retině* a při *kůži těla* §. 80. *Spůsoby* pohybů oka a jich *zákony*. *Zevrubný výklad* prostorného *nazírání* na základě sdružených úkonův *sensuálních* i *motorických* obou *dotčených smyslů* §. 81. *Měření* prostoru a) *v přítomnosti* b) *v upoménce*. *Veliké* a *vznešené*. *Vliv* *souměrnosti* i *úchylek* od *pravé proporce* §. 82. *Pohyb* a *ustálenost* předmětu v prostoru. *Měření* *pohybu* §. 84. *Projekce* či *vnášení* *pocitů* do *zevnějška* §. 85. *Smyslové představy* co *vjemy* t. co *obraz* *zevnějška*. *Smyslové klamy* i *mamy* §. 86. *Přechod* od *družení-se* představ dle zákonův *pouze psychologických* k *myšlení*, jelikož *spojování* představ *jediné na základě povahy jich obsahů* §. 87. *Vznik pojmů*. *Poměr* *pojmů* k *jazyku*. §. 88. *Vznik výroku* §. 89. *Vznik úsudků*. *Vztah* k *jazyku*. §. 90. *Vliv* *výroků* a *úsudků* na *tvoreni* a *zdokonalování* *pojmů* §. 91. *Pojmy* *theoretické* a *praktické* (*ethické* i *esthetické*) §. 92. *Rozum* a jeho *moc*. *Takt* a *instinkt*. *Vtip*, *ostrovtip* a *důmysl* §. 93. *Rozum* v *ohledě theoretickém* a v *ohledě praktickém* §. 94. *Krasochuť* a *svědomí* §. 95. *Fantasie*,

X

umělecká a technická §. 96. Přejít k výkladu vývoje vlastního já §. 97. Osvojování duševných stavů či *appercepce* §. 98. Pozornost, mimovolná i samovolná; smyslová i intelektuální §. 99. Naše já původně od živého těla nerozdílné §. 100. Nenáhlym zákonitým postupem bere na se ráz *vnitřnosti*, *osobnosti*, *ducha* tělem vládnoucího. Naše já a naše jméno §. 101. *Appercipující moc* našeho já. *Rozdvojení* v člověka já, umělé i chorobné §. 102. *Vnitřný smysl* §. 103. *Sebevědomí* §. 104.

Oddíl druhý.

O citech §. 105—119. str. 174—197.

Vznik citů, jejich podstata a rozdíl od pocitů §. 105. City co duševní stavy *odvozené*. Jejich *individuální* ráz. Vliv vzdělanosti a vlády na sebou samým §. 106. Obsah, tón, síla i trvání citů §. 107. City z *temných* představ. *Sympathie* i *antipathie* §. 108. City z *jasných* představ. Rozdělení citův na *utkvělé* i *neutkvělé* §. 109. *Vládnoucí* city a *disposice* k jistým citům. Rozdíl *naladění* mysli z příčin *psychických* a *somatických* §. 110. Reprodukce citu a reprodukce citem §. 111. Rozvržení citů I. na skupeninu *kvalitativnou*, jež obsahuje A) city ze stránky *smyslné* B) ze stránky *rozumové* a sice a) z *výkonův* b) z *výpodův* rozumnosti a těchto opět na city α) z představ *theoretických* β) *estetických* γ) *ethických* δ) *náboženských*. II. na skupeninu *kvantitativnou* a) z *plnosti* b) z *prázdnoty* mysli §. 112. City *smyslné*. Jejich rozdíl od *estetických* §. 113. City *intelektuální* z výkonův rozumnosti §. 114. City *logické*, *ethické*, *estetické* a *náboženské* §. 115. City *sthenické* a *asthenické* §. 116. City *složitě*: *sebecit*, cit z *přírody*, city ze *společenských* styků §. 117. City *sympathetické*. Soucit co *souslasť* a *soustrasť*. *Závisť* a *škodolibost*. *Blahovůle* a *zlovůle* co *ethické poměry vůle* §. 118. *Affekt*. *Affekty* *sthenické* i *asthenické*. Vliv na *tělesné úkony*. *Affekty* dle *původu* aneb *smyslné* aneb *intelektuální*. *Affekty* *jednoduché* a *složitě*. §. 119.

Oddíl třetí.

O snahách §. 120—141.. . . . str. 197—224.

Podstata snahy §. 120. Dvoji forma snahy: *žádost*, *protivnost* §. 121. *Snaze* běží *bezprostředně* o dosažení určité *představy* a *toliko prostředně* o *vnější předmět* §. 122. *Směr* snahy do *budoucnosti* §. 123. *Potřeba* a *uspokojení*. *Dvě* *fáze* v průběhu snahy; city je *provázející* §. 124. Rozdíl citův z průběhu snahy a citů z *povahy jejího předmětu*, jež mohou mít po případě *opáčný tón* §. 125. *Vztah* obou druhů citů k *žádosti*. *Žádost* a *příjemnost* §. 126. *Poměr snah ku představám*. Obsah snah, jejich *individuálnost*, *ustálenost* i *měnivost* §. 127. *Pojem*

popudu. Posily ze sdružených představ i citů §. 129. Rozvržení popudů na smyslné a intelektuální, na ustálené a měnivé. Vycházející odtud rozvržení snah §. 129. Pud a instinkt. Člověk a zvíře §. 130. Porůzná smyslná žádost. Náklonost, náchylnost, návyk, náruživost §. 131. Vůle. Podminky k ní. Soud o možnosti dosažení z objektivných i subjektivných zřetelů. Chtění a přání. Vůle a vědění §. 132. Úmysl a jednání: vnitřný a vnější čin §. 133. Jednání co nutný výsledek dozralého úmyslu. Dozrávání úmyslu: rozvaha. Možnost nezdaření se činu §. 134. Poměr vůle k vlastnímu člověka já. Příkaz a zákaz. Praktické maximy §. 135. Rozbor vnitřné svobody vůle. Svoboda vůle a „statistika morality“ §. 136. Přičetnost vůle. Zřetele k duševním chorobám a k affektům §. 137. Přičtení činu vůli. Podminky ku přičtení činu osobě §. 138. Vášeň, její jednostrannost a hluchost. Její vznik, průběh i rozpadnutí. Rozdíl vášně a náruživé žádosti. Rozdělení vášni §. 139. Charakter. Nenáhlý jeho vývoj. Jednotlivé tahy charakteru; jich jednotné spojení samovolným přičiněním. Bezkarakternost §. 140. Mravná svoboda a mravný charakter co nejvyšší ideál pro člověka. Mravný charakter co dílo nejvznešenějšího umění §. 141.

Úvod do studium filosofie §. 1—40 str. 225—264.

Pojem úvodu. Poměr jeho k soustavě, k encyklopaedii a k historii filosofie §. 1. Skepsis a skepticismus. Historické dodatky §. 2. Úkol úvodu v příčině stanovité obecného vědomí a stanovité jednotlivých odborných věd §. 3. Obecné vědomí. Nepojatá důvěra do zkušenosti. Látka a forma zkušenosti §. 4. Vznik skepse v příčině objektivného původu obecné zkušenosti §. 5. Vzhledem k látce zkušenosti §. 6. Vzhledem k formám zkušenosti. Předmět o více vlastnostech §. 7. Čas a prostor §. 8. Souvislost příčinná §. 9. Empirický realismus a subjektivní idealismus §. 10. Idealrealismus ohledně látky. 11. Ohledně forem zkušenosti §. 12. Problém o vlastním člověka já §. 13. Záhady ethické a estetické §. 14. Skepsis se stanovité logického v příčině vnitřné správnosti empirických pojmův §. 15. Spor v pojmu předmětu o více vlastnostech §. 16. Spor v pojmu změny §. 17. Spor v pojmech příčiny a účinku §. 18. Spory v pojmech času a prostoru §. 19. Tytéž spory přenešeny na vyplněný čas a prostor §. 20. Spory v pojmu pohybu. Historické dodatky §. 21. Spory v pojmech působnosti a trpnosti §. 22. Problém působení §. 23. Nemožnost výkladu děje z příčin vnějších §. 24. Z příčin vnitřných §. 25. Pojem děje absolutného bez příčin §. 26. Jeho logická nemožnost. Historické dodatky §. 27. Přejít od stanovité obecného ku stanovítim jednotlivých odborných věd §. 27. Přístup k filosofii se stanovité matematiky a věd

přírodných §. 29. Se stanovíště věd *historických, jazykozpytných* a *empiricko-psychologických* §. 30. Souvislost *veškerých* věd s filosofií vzhledem ku kritice *poznávací moci* člověka a k *formálním* podmínkách *soustavné úpravy*. Historický dodatek §. 31. Úkol filosofie; poměr její ku *zkušenosti* §. 32. Filosofie co věda *spekulativná*, jejímž *předmětem* jsou *pojmy*, jejíž *cestou* jest *zpracování* *pojmu* a *účelem* *soustava* *správných* a *platných* *pojmu* §. 33. *Výměr* filosofie. Název její. *Filosof* co *přítel moudrosti*. Filosofie *objektivná* a *subjektivná*. §. 34. Rozvržení filosofie na *logiku*, *metafysiku* a *ethiku* s *esthetikou*. Historické dodatky §. 35. *Logika* co *díl formální* §. 36. *Metafysika*, jelikož *díl theoretický* §. 37. *Ethika* a *esthetika* co *díl praktický* §. 38. *Povaha praktických* *pojmu*. *Praktické* (*esthetické*) *výroky* jelikož *principie* *dotčených* věd §. 39. *Poměr ethiky* k *esthetice* §. 40.*)

*) V obsahu *psychologie* bylo nutno rozeznávati §. 58 a) a 58 b), anto v textu z nedopatření §. 58. dvakráte položen. Mimo to má státi na str. 7. ř. 19. shora *nesrovnatelnosti* místo *nesrovnalosti*, str. 15. ř. 12. sh. *leží* místo *lpí*, str. 24. ř. 8. sh. *Bellův* m. *Billův*, str. 43. ř. 8. sh. *představujeme* m. *představíme*, str. 49. ř. 13. sh. *jsou* m. *jsouc*, str. 74. ř. 12. sh. *při rozených* m. *přirozených*, str. 95. ř. 28. sh. a) *čím* m. *čím*, str. 105. ř. 10. *sdola nemohly* m. *mohly*, str. 192. ř. 19. *sdola národ* m. *návod*. — Některé drobnější poklesky, jimiž smysl se neruší, opraviž laskavě čtenář sám.